

Motion till riksdagen 2025/26:4020

av Åsa Westlund m.fl. (S)

med anledning av prop. 2025/26:206 Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt ska återkomma med förslag om effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner, inklusive sanktionsavgifter, för att motverka fusk i livsmedelskedjan och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetet mot fusk i livsmedelskedjan inte enbart bör stärkas genom förbättrad kontroll och informationsutbyte utan också genom skärpta konsekvenser för den som bryter mot regelverket, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Regeringens proposition syftar till att stärka arbetet mot fusk i livsmedelskedjan, till exempel när företag medvetet vilseleder eller bryter mot regelverket. Förslagen innebär bland annat att statliga myndigheter som Livsmedelsverket och Jordbruksverket ska kunna ta över kontrollen i mer komplicerade ärenden samt att informationsutbytet mellan kontrollmyndigheter förbättras.

Detta är i grunden positivt. En bättre samordning mellan myndigheter och ökade möjligheter att dela information är viktiga förutsättningar för att kunna upptäcka och hantera mer avancerade former av fusk.

Samtidigt är det tydligt att dagens system inte är tillräckligt. Få överträdelser leder till påföljd, trots att det i många fall kan vara ekonomiskt lönsamt att bryta mot reglerna. Detta riskerar att undergräva förtroendet för livsmedelskedjan och snedvräda konkurrensen till nackdel för seriösa aktörer.

Livsmedelsverket delar i sitt remissvar bedömningen att det befintliga sanktionssystemet kan ifrågasättas när det gäller effektivitet och avskräckande verkan. Samtidigt pekar myndigheten på brister i den föreslagna modellen för sanktionsavgifter, bland annat vad gäller rättssäkerhet och förutsebarhet.

Detta förändrar dock inte den grundläggande problembilden. Att den föreslagna modellen behöver utvecklas är inte ett argument för att avstå från sanktioner, utan för att utforma dem bättre.

Regeringen har i stället valt att inte gå vidare med förslag om sanktionsavgifter utan anger att frågan bereds vidare. Det innebär i praktiken att man nu saknar de verktyg som krävs för att skärpa konsekvenserna för den som bryter mot regelverket.

För att arbetet mot fusk ska vara verkningsfullt räcker det inte att öka sannolikheten att bli upptäckt, det måste också finnas tydliga och kännbara påföljder. Detta är särskilt viktigt mot bakgrund av att fusk i livsmedelskedjan i vissa fall är kopplat till organiserad brottslighet. I sådana sammanhang krävs ett regelverk där sanktionerna är tillräckligt avskräckande för att motverka ekonomiska incitament att fuska.

Sammantaget anser Socialdemokraterna att propositionen innehåller viktiga steg i rätt riktning när det gäller kontroll och samordning, men att den är otillräcklig i sin nuvarande form. För att på allvar komma åt fusk i livsmedelskedjan krävs att regeringen skyndsamt återkommer med förslag om skärpta och effektiva sanktioner.

Åsa Westlund (S)

Sofia Skönnbrink (S)

Tomas Kronståhl (S)

Johan Löfstrand (S)

Malin Larsson (S)

Jytte Guteland (S)

Aida Birinxhiku (S)